

lett jelentős szerepet játszottak az évtizedben pályára lépő fiatalok. És alighogy debütált Gaál István, Szabó István, Rózsa János, Kardos Ferenc, mögöttük máris az alkotók következő hulláma tűnt fel, köztük filmművészetünk néhány meghatározó női rendezőjével, Mészáros Mártával, Elek Judittal és Gyarmathy Líviával.

Gyarmathy pályájának nyitódarabja, az *Ismeri a szandi-mandit?* mindenekelőtt finom humorával tűnik ki, amely a csehszlovák újhullám hangvételét idéző satírává teszi a filmet. A történetben egy modern vegyiüzem mindennapjait ismerhetjük meg a nyári gyakorlatra ideérkező diáklány szemével. Parodisztikus, helyenként groteszkbe hajlóan tragikomikus epizódok során keresztül tárul fel egy mintatelep korántsem mintaszerű működése. A főmérnök gondolatai az üzem ügyei helyett leginkább csak a hajómodellezés körül forognak; a férfiak naphosszat a női zuhanyzónál kukkolnak; talán a portásnő az egyetlen, aki igyekszik némi rendet vinni a káoszba – nem sok sikerrel.

Bár a csehszlovák újhullám eredményeit a *Szandi-mandi* nem tudta maradéktalanul adaptálni, Gyarmathy Lívia és állandó alkotótársa, a film forgatókönyvét jegyző Böszörményi Géza azok közé tartoztak, akik korán reagáltak Formanék újszerű dramaturgiai eljárásaira. Ez, vagyis a történetkezelés lendületessége, oldottsága és a színészek játékának elevensége tette a *Szandi-mandit* páratlanul könnyed debütáló munkává. A Magyar Nemzeti Filmarchívum pedig – filmtörténeti sorozatának korábbi darab-



jaihoz hasonlóan – ezúttal is filológiai igénnyel jelenteti meg a kiadványt.

Extrák: rövidfilmek (58 másodperc; *Kilencedik emelet*), beszélgetés az alkotókkal, audiokommentár.

CZIRJÁK PÁL

#### ISMERI A SZANDI-MANDIT?

Magyar, 1969. Rendezte: **Gyarmathy Lívia**. Szereplők: **Soós Edit**, **Schütz Ila**, Kállai Ferenc, Kiss Manyi, Sztankay István. Forgalmazó: Magyar Nemzeti Filmarchívum. 78 perc.

A magyar film hatvanas évekbeli megújulásában Jancsó Miklós és Kovács András mel-